

Promemoria

Möjlighet för värdepappersföretag i tredjeland
att under viss tid tillhandahålla tjänster utan krav
på tillstånd och vissa betaltjänstfrågor

Fi2018/03686 /V

November 2018

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	4
2	Författningsförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	7
2.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden	10
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1008) om betaltjänster	11
3	Brexit och vissa finansiella tjänster	13
3.1	Inledning	13
3.2	Förutsättningarna för utländska företag att driva värdepappersrörelse i Sverige	13
3.3	Förenade kungariket blir ett tredjeland	14
3.4	Särskilt om vissa derivatkontrakt	14
3.4.1	Marknaden i Sverige	14
3.4.2	Händelser under kontraktstiden	15
3.5	En övergångslösning för fortsatt tillgång till investeringstjänster från företag i Förenade kungariket	17
4	Betalkonto med grundläggande funktioner	19
4.1	Bakgrund	19
4.2	Grundläggande funktioner	19
4.2.1	Gällande rätt	19
4.2.2	Användandet av tjänster som är knutna till ett betalkonto	20
4.3	Information om tjänster och avgifter	20
4.3.1	Gällande rätt	20
4.3.2	Information	20
4.3.3	Betalkonto som erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst	22
4.3.4	Jämförelsewebbplats	22
4.4	Byte av betalkonto	23
4.4.1	Gällande rätt	23
4.4.2	Information	24
4.4.3	Avgifter	25
5	Ikraftträdande	26
6	Förslagets konsekvenser	26
6.1	Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter	26
6.2	Effekter för företagen och konsumenterna	26
6.3	Effekter för myndigheter och domstolar	27
6.4	Alternativa lösningar	27

6.5	Speciella informationsinsatser	27
6.6	Överensstämmelse med unionsrätten	27
7	Författningskommentar	28
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	28
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	28

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en tillfällig bestämmelse som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att företag som hör hemma utanför EES under en viss tid ska få driva värdepappersrörelse i Sverige utan tillstånd av Finansinspektionen. Det föreslås att sådana föreskrifter ska meddelas så att värdepappersföretag som hör hemma i Förenade kungariket under en övergångsperiod efter landets utträde ur EU ska kunna fortsätta tillhandahålla tjänster till professionella kunder med vilka de vid utträdet har ett avtalsförhållande. Förslagen innebär ändringar i lagen om värdepappersmarknaden och förordningen om värdepappersmarknaden.

Det föreslås även att det ska göras vissa förtydliganden i lagen (2010:751) om betaltjänster och förordningen (2010:1008) om betaltjänster med anledning av att Europeiska kommissionen har ifrågasatt om några artiklar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner fullt ut genomförts i svensk rätt.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 15 mars 2019.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska införas en ny paragraf, 4 kap. 10 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att företag som hör hemma utanför EES under en viss tid får driva värdepappersrörelse utan tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2019.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden¹ ska upphöra att gälla vid utgången av 2021.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster dels att 4 a kap. 1, 2, 6 och 7 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 4 a kap., 5 a–5 c §§, och närmast före 4 a kap. 5 c § en ny rubrik, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a kap.

1 §²

Ett kreditinstitut *enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* får inte vägra en konsument som är lagligen bosatt inom EES att öppna ett betalkonto med sådana grundläggande funktioner enligt 2 § som institutet tillhandahåller andra konsumenter.

Första stycket gäller inte om det skulle strida mot lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller om det finns särskilda skäl mot att tillhandahålla konsumenten ett betalkonto.

Ett kreditinstitut får inte vägra en konsument som är lagligen bosatt inom EES att öppna ett betalkonto med sådana grundläggande funktioner enligt 2 § som institutet tillhandahåller andra konsumenter.

Första stycket gäller inte om det skulle strida mot lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller om det finns särskilda skäl mot att tillhandahålla konsumenten ett betalkonto.

2 §³

Med grundläggande funktioner avses

1. tjänster som krävs för att öppna, inneha och avsluta ett betalkonto,
2. tjänster som gör det möjligt att sätta in medel på ett betalkonto,
3. tjänster som gör det möjligt att inom EES över disk eller i uttagsautomater ta ut kontanter från ett betalkonto, och
4. utförande av följande betalningstransaktioner inom EES:
 - a) autogirering,
 - b) betalningar genom ett debetkort, inbegripet betalningar online, samt
 - c) betalningar, inbegripet stående överföringar, vid terminaler, över disk och via kreditinstitutets onlinetjänster.

Ett kreditinstitut som tillhandahåller en konsument ett betalkonto med grundläggande funktioner får inte begränsa det antal gånger konsumenten får använda de tjänster som är knutna till betalkontot.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2017:342.

³ Senaste lydelse 2017:342.

5 a §

En betaltjänstleverantör ska i sin information till konsumenter använda de begrepp som har fastställts i den förteckning som avses i 5 c §.

Betaltjänstleverantören får använda namn på varumärken för att beteckna sina tjänster i informationen, om leverantören, i förekommande fall, tydligt anger motsvarande begrepp som används i förteckningen.

5 b §

När ett betalkonto erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst som en del av ett paket, ska betaltjänstleverantören informera konsumenten om huruvida det är möjligt att köpa de olika komponenterna separat och, i förekommande fall, förse konsumenten med uppgifter om kostnaderna och avgifterna för varje komponent.

Förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton

5 c §

Finansinspektionen ska på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton i Sverige och vid behov uppdatera den. I förteckningen ska den terminologi som har fastställts i enlighet med artikel 3.4 i betalkontodirektivet inarbetas.

6 §⁴

En betaltjänstleverantör ska ha rutiner för en konsuments byte av betalkonto i samma valuta mellan betaltjänstleverantören och en annan betaltjänstleverantör i Sverige. Rutinerna ska säkerställa att

En betaltjänstleverantör ska ha rutiner för en konsuments byte av betalkonto i samma valuta mellan betaltjänstleverantören och en annan betaltjänstleverantör i Sverige. Rutinerna ska säkerställa att ett

ett sådant byte kan genomföras snabbt och utan onödiga olägenheter för konsumenten.

sådant byte kan genomföras snabbt och utan onödiga olägenheter för konsumenten. *Betaltjänstleverantören ska informera konsumenten om rutinerna.*

Den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos ska på begäran av konsumenten kontakta den betaltjänstleverantör som konsumenten har ett betalkonto hos och se till att bytet genomförs. Bytet ska vara genomfört inom den tidsram som anges i artikel 10 i betalkontodirektivet.

Om en konsument meddelar sin betaltjänstleverantör att han eller hon vill öppna ett betalkonto i ett annat land inom EES, ska betaltjänstleverantören bistå med viss information, överföring av medel och stängning av betalkontot. Detta ska ske inom den tidsram som anges i artikel 11 i betalkontodirektivet.

7 §⁵

Avgifter, utöver de som avses i 4 kap. 15 §, som en betaltjänstleverantör tar ut av en konsument i samband med byte av betalkonto, ska vara rimliga och i linje med betaltjänstleverantörens faktiska kostnader.

Vid byte av betalkonto får den betaltjänstleverantör som en konsument har ett betalkonto hos inte ta ut någon avgift av konsumenten eller den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos för information om betalningstransaktioner.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2019.

⁵ Senaste lydelse 2017:342.

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden ska införas ett nytt kapitel, 7 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Undantag från krav på tillstånd för företag hemmahörande utanför EES

1 §

Ett företag som hör hemma utanför EES och som den 29 mars 2019 fick driva värdepappersrörelse i Sverige med stöd av 4 kap. 1 § eller 2 § 2 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden får till och med den 31 december 2020 utan tillstånd fortsätta att driva den verksamhet som omfattas av verksamhetstillståndet i hemlandet i förhållande till professionella kunder i Sverige med vilka företaget den 29 mars 2019 hade ett avtalsförhållande.

Denna förordning träder i kraft den 15 mars 2019.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1008) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (2010:1008) om betaltjänster²

dels att 7 § ska upphöra att gälla,
dels att 8 och 10 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §³

Finansinspektionen ansvarar för att det finns en kostnadsfri webbplats för jämförelse av betaltjänstleverantörers avgifter för de betaltjänster som avses i 7 §. Webbplatsen får även innehålla information om den servicenivå som betaltjänstleverantörerna erbjuder.

Finansinspektionen ansvarar för att det finns en kostnadsfri webbplats för jämförelse av betaltjänstleverantörers avgifter för de betaltjänster som avses i 4 a kap. 4 a § lagen (2010:751) om betaltjänster. *Webbplatsen ska utformas i enlighet med det som anges i artikel 7.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (betalkontodirektivet), i den ursprungliga lydelsen.* Webbplatsen får även innehålla information om den servicenivå som betaltjänstleverantörerna erbjuder.

10 §⁴

Finansinspektionen ska underätta Europeiska kommissionen i den utsträckning som följer av artikel 27 i *Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner*, i den ursprungliga lydelsen.

Finansinspektionen ska underätta Europeiska kommissionen i den utsträckning som följer av artikel 27 i *betalkontodirektivet*, i den ursprungliga lydelsen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av 7 § 2017:344.

³ Senaste lydelse 2017:344.

⁴ Senaste lydelse 2017:344.

Denna förordning träder i kraft den 15 mars 2019.

3 Brexit och vissa finansiella tjänster

3.1 Inledning

Det dominerande finansiella centrumet i Europa är London, som också är ett globalt finanscentrum. Brittiska företag tillhandahåller finansiella tjänster till många olika slags företag i Sverige. De brittiska företagen bidrar till konkurrens och breddat utbud av tjänster på den svenska finansmarknaden. Förenade kungarikets utträde ur EU förändrar förutsättningarna för brittiska företag att tillhandahålla tjänster till svenska kunder. För att även i fortsättningen kunna tillhandahålla tjänster till svenska kunder behöver de brittiska värdepappersföretagen vidta en rad åtgärder. Det är fråga om omfattande åtgärder som inte kan förväntas vara avklarade före utträdet den 30 mars 2019. Ett område där svenska kunder riskerar ett avbrott i tillgången på finansiella tjänster rör redan ingångna derivatkontrakt med motparter i Förenade kungariket (se avsnitt 3.4).

För verksamhet som består i att tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet används i svensk rätt termen värdepappersrörelse. För ett utländskt företag som får driva värdepappersrörelse används i denna promemoria termen värdepappersföretag.

3.2 Förutsättningarna för utländska företag att driva värdepappersrörelse i Sverige

För att driva värdepappersrörelse i Sverige krävs som huvudregel tillstånd av Finansinspektionen (2 kap. 1 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden). Ett utländskt företag som hör hemma inom EES och som i sin hemstat har tillstånd att driva värdepappersrörelse får dock driva värdepappersrörelse i Sverige utan tillstånd av Finansinspektionen. Värdepappersrörelsen kan drivas från filial i Sverige eller genom att använda ett anknutet ombud som är etablerat här. Värdepappersrörelse kan även drivas genom att ett företag från sin hemstat erbjuder och tillhandahåller tjänster i Sverige (4 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden).

De svenska bestämmelserna om rätt för utländska företag som hör hemma i en stat inom EES att driva värdepappersrörelse i Sverige med stöd av sitt tillstånd i hemstaten genomför regler i MiFID II (artiklarna 34 och 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU). Det direktivet reglerar även delvis förutsättningarna för ett värdepappersföretag som hör hemma i tredjeland – dvs. som inte har huvudkontor eller säte i en stat inom EES – att driva värdepappersrörelse i en EES-stat. Världstaten får i sådana fall kräva att tredjelandsföretaget som önskar tillhandahålla tjänster etablerar en filial i världstaten (artikel 39 i MiFID II).

I Sverige gäller att ett värdepappersföretag som hör hemma i ett tredjeland kan få tillstånd av Finansinspektionen att driva värdepappersrörelse genom filial i Sverige (4 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden). Ett sådant tillstånd ger inte rätt att tillhandahålla tjänster eller utföra verksamhet i en annan stat inom EES.

Ett värdepappersföretag som hör hemma i ett tredjeland får också driva gränsöverskridande värdepappersrörelse i förhållande till professionella kunder i EU med stöd av ett beslut av kommissionen om likvärdighet för den stat där företaget hör hemma enligt MiFIR (artiklarna 46 och 47 i Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning [EU] nr 648/2012). I denna situation krävs således inte att företaget etablerar en filial.

3.3 Förenade kungariket blir ett tredjeland

Förutsättningarna för att tillhandahålla finansiella tjänster som omfattas av EU-regleringen i MiFID II och MiFIR till och från Förenade kungariket förändras efter utträdet ur EU den 29 mars 2019. Företag i Förenade kungariket med tillstånd att driva värdepappersrörelse kommer efter den tidpunkten att vara företag i tredjeland i dessa regelverks mening. Det innebär att de inte längre har rätt att tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet i EES med stöd av sitt verksamhetstillstånd i hemlandet. Det utkast till avtal mellan EU och Förenade kungariket om vad som ska gälla efter utträdet som tagits fram innebär att företag i Förenade kungariket under en övergångsperiod får fortsätta tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet i Sverige och andra medlemsstater (se *Part Four Transition i Draft Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community, as agreed at negotiators' level on 14 November 2018*, härefter benämmt utkastet till utträdesavtal). Det är dock ännu osäkert om det mellan EU och Förenade kungariket kommer att träffas ett avtal om vad som ska gälla efter utträdet. Såvitt känt kommer kommissionen inte att fatta ett beslut enligt MiFIR om likvärdighet inför Förenade kungarikets utträde ur EU.

3.4 Särskilt om vissa derivatkontrakt

3.4.1 Marknaden i Sverige

Derivatinstrument, t.ex. optioner, terminer och swappar, fyller en viktig funktion på finansmarknaden. De används av företag för att hantera och sprida sina risker eller för spekulation. Den största delen av derivathandeln sker ”over the counter” (OTC), det vill säga bilateralt mellan två parter utanför reglerade marknadsplatser.

I Sverige domineras OTC-derivatmarknaden av de stora bankerna. Den största andelen OTC-derivat är räntederivat, framförallt ränteswappar. Dessa används bl.a. som försäkring mot oförutsedda förändringar i en ränta. Vissa räntederivat är standardiserade med specifika instrumentdefinitioner och förfallodagar, t.ex. ränteterminer. Andra räntederivat är inte standardiserade. Räntederivat av denna typ är framförallt ränteswappar och ränteoptioner, men även andra skräddarsydda derivatinstrument förekommer.

Valutaderivat är den näst största kategorin på den svenska OTC-derivatmarknaden. Den vanligaste typen av instrument är valutaswappar. Andra instrument är t.ex. valutaterminer och valutoptioner. Valutaderivat används bl.a. som försäkring mot valutarisker, till exempel rörelser i valutakurser. På den svenska marknaden förekommer även bl.a. aktie-derivat och råvaruderivat.

Den största valutan i nominella termer på den svenska OTC-derivatmarknaden är euro, följt av dollar och kronor. Löptiderna varierar mellan allt ifrån några dagar ända upp till trettio år. Bland de kortare löptiderna dominerar valuta-, aktie- och råvaruderivat medan löptiderna ofta är längre när det gäller räntederivat. Många OTC-derivatkontrakt har löptider som sträcker sig bortom december 2020.

3.4.2 Händelser under kontraktstiden

Derivat används för olika syften vilket påverkar villkoren för kontraktet. Villkoren omfattar ett antal händelser under kontraktets löptid. Det rör sig om händelser som betalning och avveckling i enlighet med kontraktsvillkoren, utnyttjande av en option samt ställande av säkerheter. Händelser under kontraktstiden, s.k. lifecycle events, kan dock vara av den karaktären att ett nytt avtalsförhållande anses uppstå när en sådan händelse inträffar. Det kan t.ex. gälla vid förnyande av kontraktet, förlängning av kontraktets löptid, byte av motpart, kompression med eller utan att ingå nya kontrakt eller materiella förändringar av villkoren. Sådana åtgärder kan innebära att den ena parten anses tillhandahålla en investeringstjänst, vilket aktualiserar frågan om tillstånd att driva värdepappersrörelse (se avsnitt 3.2).

Rättsläget är delvis osäkert när det gäller vilka åtgärder med avseende på berörda derivatkontrakt som innebär att företag tillhandahåller en investeringstjänst eller utför investeringsverksamhet. Normalt kan avtalade förpliktelse fullgöras utan att det är fråga om tillståndspliktig värdepappersrörelse. Sådana åtgärder som medför att ett nytt avtalsförhållande anses uppstå kan innebära att företaget anses tillhandahålla ett nytt finansiellt instrument, vilket i sin tur kan innebära att en investeringstjänst tillhandahålls enligt lagen om värdepappersmarknaden (mottagande och vidarebefordran av order eller utförande av order enligt 2 kap. 1 § 1 och 2).

Ett exempel på en händelse under kontraktstiden är att villkoren för ett derivat som används för att säkra ränterisk för ett lån behöver ändras eftersom det finns behov av att ändra villkoren för det underliggande lånet, t.ex. i fråga om amortering. I andra fall kan lagkrav och myndighetsingripanden tvinga avtalsparterna att modifiera eller avsluta existerande derivatkontrakt. Ett konkret exempel är det krav som finns i EU-förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister) att företag ska använda sig av riskbegränsningstekniker på icke-clearade derivatkontrakt (artikel 11). Enligt tekniska standarder ska aktörer med mer än 500 kontrakt mot varandra använda sig av kompressionstjänster (se artikel 14 i kommissionens delegerade förordning [EU] nr 149/2013 av den 19 december 2012 om komplettering av Europaparlamentets och

rådets förordning [EU] nr 648/2012 med avseende på tekniska standarder för tillsyn av indirekta clearingarrangemang, clearingkravet, det offentliga registret, tillträde till en handelsplats, icke-finansiella motparter och riskbegränsningstekniker för OTC-derivatkontrakt som inte clearas via en central motpart). Kompressionstjänster innebär att två (eller fler) aktörer avslutar ett antal kontrakt och replikerar exponeringen, vanligen genom att ingå ett färre antal kontrakt. Även för aktörer som inte är tvingade av lag kan det finnas stora fördelar att använda sig av kompressionstjänster eftersom det reducerar utestående kontrakt som behöver hanteras. Ett annat exempel på när lag eller myndighetsingripande kan innebära att aktörer måste ändra redan ingångna kontrakt är om de hänvisar till ett referensvärde som inte blir auktoriserat enligt EU:s förordning om referensvärden, alternativt om en referensränta upphör att publiceras (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning [EU] nr 596/2014).

I de situationer som nämns ovan sker alltså förändringar av det ingångna kontraktet. Förändringarna kan vara så betydande att de innebär att ett nytt avtalsförhållande anses uppstå trots att kontraktet i sig inte avslutas och ersätts av ett nytt. Som anges ovan kan det innebära att de åtgärder som vidtas är att betrakta som tillståndspliktig värdepappersrörelse.

3.5 En övergångslösning för fortsatt tillgång till investeringstjänster från företag i Förenade kungariket

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska till utgången av 2021 få meddela föreskrifter om att företag utanför EES i andra fall än de som anges i lagen om värdepappersmarknaden under en viss tid får driva värdepappersrörelse utan tillstånd.

Ett värdepappersföretag i Förenade kungariket ska under en övergångsperiod efter det landets utträde ur EU få fortsätta driva värdepappersrörelse i Sverige utan krav på tillstånd av Finansinspektionen. Verksamheten ska få bedrivas endast i förhållande till svenska professionella kunder med vilka värdepappersföretaget hade ett avtalsförhållande vid utträdet. Undantaget ska gälla till utgången av 2020.

Skälen för promemorians förslag: Enligt Finansinspektionens uppskattning har ca 150 svenska företag för närvarande ingått derivatkontrakt med en motpart som har säte i Förenade kungariket. Det rör sig om många olika slags företag, från icke-finansiella industriföretag till tjänstepensionsbolag och banker. De svenska kunderna har ett betydande antal kontrakt och betydande exponeringar mot sina brittiska motparter. Svenska företag har ett behov av att även efter Förenade kungarikets utträde ha tillgång till finansiella tjänster från företag som i dag är etablerade där.

Brittiska företag har möjlighet att göra förändringar så att de kan fortsätta tillhandahålla tjänster till svenska kunder. Ett alternativ är att etablera en filial i Sverige och söka tillstånd att driva värdepappersrörelse i Sverige av Finansinspektionen. Det är dock mer sannolikt att berörda brittiska företag t.ex. etablerar dotterbolag inom EES och förnyar sina existerande kontrakt med svenska kunder så att de svenska kunderna får EES-bolaget som motpart. Den förändringen medför en omfattande flytt av verksamhet som för med sig konsekvenser för såväl de brittiska företagen som deras svenska kunder. För att befintliga kontrakt ska kunna föras över från den brittiska motparten till en part inom EU krävs att det finns en motpart inom EU som har vilja och möjlighet att ta över positionen. Överföringen av kontraktet kan sedan kräva en överenskommelse med kunden i fråga om varje kontrakt eller tillstånd meddelat av domstol. En överföring av derivatkontrakt från en brittisk motpart till en inom EU kan för kunden föranleda frågor om t.ex. skatteeffekter, bokföring och huruvida krav enligt för kunden relevanta regelverk är uppfyllda. Det kan antas att det inte i alla fall kommer vara möjligt att åstadkomma de förändringar som behövs under den tid som står till buds om Förenade kungariket lämnar EU utan att några övergångsregler finns på plats.

Ett avbrott i tillgången till de tjänster som behövs för förvaltningen av redan ingångna derivatkontrakt med motparter i Förenade kungariket innebär en risk för ökade kostnader för de företag som hanterar sina risker och sin finansiering med motparter i Storbritannien. Om tjänster för

förvaltningen av redan ingångna derivatkontrakt inte kan tillhandahållas till svenska företag behöver företagen avsluta kontrakt med en motpart i Storbritannien eller låta bli att vidta åtgärder för förvaltningen av dem, för att sedan hitta en motpart i EU som kan ingå ett motsvarande kontrakt. Det kan resultera i höga kostnader och ökade risker för dessa svenska företag.

För att säkerställa att svenska företag och deras motparter i Förenade kungariket hinner vidta de åtgärder som krävs för att tillgodose tillgången till tjänster som behövs för hantering av redan ingångna derivatkontrakt efter Förenade kungarikets utträde ur EU bör en övergångslösning införas. Den bör utformas så att brittiska företag under en period efter utträdet kan fortsätta tillhandahålla berörda tjänster till svenska kunder.

Det kan inte uteslutas att det till följd av Förenade kungarikets utträde ur EU uppkommer ytterligare behov av övergångslösningar när det gäller möjligheten för värdepappersföretag i Förenade kungariket att tillhandahålla tjänster till kunder i Sverige. Det är därför önskvärt att på ett flexibla sätt än genom ändring i lag kunna anpassa undantagen för utländska värdepappersinstitut. De närmare förutsättningarna för sådana företags möjlighet att driva värdepappersrörelse i Sverige utan krav på tillstånd bör därför regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör således få meddela föreskrifter om att företag utanför EES under en viss tid får driva värdepappersrörelse utan tillstånd av Finansinspektionen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter bör gälla endast under en begränsad tid. Det bedöms tillräckligt att bemyndigandet gäller t.o.m. utgången av 2021.

Undantaget från krav på tillstånd av Finansinspektionen kan ges ett mer eller mindre brett tillämpningsområde. En möjlighet är att begränsa undantaget från tillståndsplikt t.ex. till tjänster som avser vid utträdet redan utfärdade derivatinstrument med en svensk motpart eller instrument som har samband med redan utfärdade instrument. En sådan begränsning riskerar dock att medföra gränsdragningsfrågor. Det riskerar också att onödigt komplicera övergången om vissa tjänster i förhållande till samma kund kan tillhandahållas av företaget i Förenade kungariket medan andra måste tillhandahållas av ett värdepappersföretag etablerat inom EU. Med hänsyn till detta bör undantaget utformas så att det brittiska företaget har rätt att i förhållande till svenska kunder som det har ett avtalsförhållande med vid Förenade kungarikets utträde ur EU driva sådan värdepappersrörelse som omfattas av dess tillstånd i hemlandet.

Rätten att fortsätta med berörd verksamhet bör gälla för företag som vid Förenade kungarikets utträde ur EU har rätt att driva värdepappersrörelse i Sverige med stöd av sitt verksamhetstillstånd i hemlandet (dvs. i enlighet med 4 kap. 1 eller 2 § lagen om värdepappersmarknaden). De svenska motparter som berörs är professionella kunder enligt lagen om värdepappersmarknaden (9 kap. 4 eller 5 § samma lag). Undantaget kan därför begränsas till verksamhet i förhållande till professionella kunder. Övergångsperioden bör bestämmas med utgångspunkt i utkastet till utträdesavtal mellan EU och Förenade kungariket, vilket innebär att undantaget från tillståndsplikt bör gälla t.o.m. utgången av 2020 (se artikel 126).

4 Betalkonto med grundläggande funktioner

4.1 Bakgrund

Bestämmelser om att banker och andra kreditinstitut under vissa förutsättningar är skyldiga att tillhandahålla konsumenter som är lagligen bosatta i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) betalkonton med grundläggande funktioner finns i lagen om betaltjänster (4 a kap.).

De bestämmelserna genomför i svensk rätt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (betalkontodirektivet).

Europeiska kommissionen har ifrågasatt det svenska genomförandet av artiklarna 6, 7.3, 8, 12.2, 14 och 17.4 i betalkontodirektivet (dnr Fi2018/03385/B).

I avsnitten 4.2–4.4 behandlas dessa frågor.

4.2 Grundläggande funktioner

4.2.1 Gällande rätt

Bestämmelserna i 4 a kap. 1–4 och 9 §§ lagen om betaltjänster riktar skyldigheter mot banker och andra kreditinstitut att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner.

Det innebär att ett kreditinstitut inte får vägra en konsument som är lagligen bosatt i EES att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner hos institutet, om det tillhandahåller andra konsumenter detta slag av betalkonto (1 § första stycket).

Från skyldigheten att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner görs vissa undantag, framför allt om det kommer i konflikt med kreditinstitutets åtgärder för att motverka penningtvätt eller finansiering av terrorism (1 § andra stycket).

Med grundläggande funktioner avses enligt 2 §

1. tjänster som krävs för att öppna, inneha och avsluta ett betalkonto,
2. tjänster som gör det möjligt att sätta in medel på ett betalkonto,
3. tjänster som gör det möjligt att inom EES över disk eller i uttagsautomater ta ut kontanter från ett betalkonto, och
4. utförande av följande betalningstransaktioner inom EES:
 - a) autogirering,
 - b) betalningar genom ett debetkort, inbegripet betalningar online, samt
 - c) betalningar, inbegripet stående överföringar, vid terminaler, över disk och via kreditinstitutets onlinetjänster.

De bestämmelserna genomför i svensk rätt artikel 17 i betalkontodirektivet.

4.2.2 Användandet av tjänster som är knutna till ett betalkonto

Promemorians förslag: Det ska i lagen om betaltjänster förtydligas att ett kreditinstitut som tillhandahåller en konsument ett betalkonto med grundläggande funktioner inte får begränsa det antal gånger konsumenten får använda de tjänster som är knutna till betalkontot.

Skälen för promemorians förslag: Enligt betalkontodirektivet får de grundläggande funktionerna inte begränsas till ett visst antal operationer som får utföras på betalkontot (artikel 17.4). Det kravet får anses följa även av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 27–31). På motsvarande sätt som i direktivet bör det dock komma till uttryck också i lagen om betaltjänster.

4.3 Information om tjänster och avgifter

4.3.1 Gällande rätt

Bestämmelserna i 4 a kap. 5 § riktar skyldigheter mot alla betaltjänstleverantörer, inklusive kreditinstitut, att informera om tjänster och avgifter i fråga om alla slag av betalkonton, inbegripet betalkonton med grundläggande funktioner.

Det innebär att en betaltjänstleverantör i rimlig tid innan den ingår ett avtal om betalkonto ska ge konsumenten en förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton i Sverige och, i den utsträckning betaltjänstleverantören tillhandahåller dessa tjänster, informera konsumenten om avgifterna för dem. Informationen ska lämnas i pappersform eller på annat varaktigt medium. Betaltjänstleverantören ska också hålla förteckningen och en ordlista som minst omfattar de begrepp som fastställts i förteckningen tillgängliga för konsumenten. En betaltjänstleverantör ska också minst en gång per år ge konsumenten kostnadsfri information om aktuella avgifter och räntesatser för de tjänster som är knutna till betalkontot. Betaltjänstleverantören och konsumenten ska komma överens om på vilket sätt avgifterna ska redovisas. Redovisningen ska lämnas i pappersform om konsumenten begär det.

De bestämmelserna genomför – tillsammans med de allmänna informationskraven i 4 kap. lagen om betaltjänster – i svensk rätt artiklarna 1.3, 4–6 och 8 i betalkontodirektivet.

4.3.2 Information

Promemorians förslag: Den bestämmelse om att Finansinspektionen på sin webbplats ska offentliggöra en förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton i Sverige, och vid behov uppdatera den, som finns i förordningen om betaltjänster ska i stället införas i lagen om betaltjänster. Det ska i lagen förtydligas att den standardiserade unionsterminologin ska inarbetas i förteckningen.

En betaltjänstleverantör ska i sin information till konsumenterna använda de begrepp som har fastställts i förteckningen över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton i Sverige.

Betaltjänstleverantören får använda namn på varumärken för att beteckna sina tjänster i informationen, om leverantören, i förekommande fall, tydligt anger motsvarande begrepp som används i förteckningen.

Skälen för promemorians förslag: Enligt betalkontodirektivet ska medlemsstaterna upprätta en förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton och offentliggöra den (artikel 3.5). Den terminologi – ”den standardiserade unionsterminologi” – som har fastställts i enlighet med artikel 3.4 i direktivet ska inarbetas i förteckningen.

De reglerna i betalkontodirektivet genomförs i svensk rätt i en bestämmelse i förordningen (2010:1008) om betaltjänster (7 §).

Enligt direktivet ska betaltjänstleverantörer i sin information till konsumenterna använda de begrepp – ”de standardiserade begreppen”, inbegripet ”den standardiserade unionsterminologin”) – som den slutliga förteckningen innehåller (artikel 6.1 första meningen). Betaltjänstleverantörer får – såvitt nu är av intresse – använda namn på varumärken för att beteckna tjänster i sin information till konsumenterna, om de, i förekommande fall, tydligt anger motsvarande begrepp som används i förteckningen (artikel 6.2).

Kraven i betalkontodirektivet om det särskilda dokumentet med avgiftsinformation och den redovisning av avgifter som betaltjänstleverantörer ska lämna enligt direktivet (artikel 6.1 andra meningen) motsvarar kraven i dels kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/33 av den 28 september 2017 om fastställande av tekniska genomförandestandarder vad gäller det standardiserade presentationsformatet för redovisningen av avgifter och dess gemensamma symbol enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU, dels kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/34 av den 28 september 2017 om fastställande av tekniska genomförandestandarder vad gäller det standardiserade presentationsformatet för dokumentet med avgiftsinformation och dess gemensamma symbol enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU, som är direkt tillämpliga i svensk rätt.

De nu aktuella kraven i betalkontodirektivet (artikel 6.1 första meningen och 6.2) får anses följa även av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 49–51). På motsvarande sätt som i direktivet bör det dock komma till uttryck också i lagen om betaltjänster.

En sådan ordning förutsätter att den förteckning som i dag regleras i förordningen om betaltjänster (7 §) i stället regleras i lagen om betaltjänster och att det i lagen förtydligas att den standardiserade unionsterminologin ska inarbetas i förteckningen.

4.3.3 Betalkonto som erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst

Promemorians förslag: Det ska i lagen om betaltjänster förtydligas att när ett betalkonto erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst som en del av ett paket, ska betaltjänstleverantören informera konsumenten om huruvida det är möjligt att köpa de olika komponenterna separat och, i förekommande fall, förse konsumenten med uppgifter om kostnaderna och avgifterna för varje komponent.

Skälen för promemorians förslag: Enligt betalkontodirektivet ska en betaltjänstleverantör som erbjuder ett betalkonto som en del av ett paket tillsammans med en annan produkt eller tjänst som inte hör ihop med ett betalkonto informera konsumenten om huruvida det går att köpa betalkontot separat, och i så fall tillhandahåller separat information om kostnaderna och avgifterna för var och en av de andra produkterna och tjänsterna som erbjuds i det paketet och som kan köpas separat (artikel 8).

Det kravet får anses följa även av gällande svensk rätt men några uttryckliga bestämmelser om detta finns inte (se prop. 2016/17:129 s. 49–51). För tydlighets skull bör bestämmelser om information till konsumenterna på motsvarande sätt som i direktivet tas in i lagen om betaltjänster.

4.3.4 Jämförelsewebbplats

Promemorians förslag: Det ska i förordningen om betaltjänster förtydligas att Finansinspektionens jämförelsewebbplats ska utformas i enlighet med det som anges i artikel 7.3 i betalkontodirektivet.

Skälen för promemorians förslag: Finansinspektionen ansvarar för att det finns en kostnadsfri webbplats för jämförelse av betaltjänstleverantörers avgifter för betaltjänster, en s.k. jämförelsewebbplats (8 § förordningen om betaltjänster).

Den bestämmelsen genomför i svensk rätt artikel 7 i betalkontodirektivet.

Enligt betalkontodirektivet (artikel 7.3) ska jämförelsewebbplatsen

- vara fristående genom att säkerställa att alla betaltjänstleverantörer behandlas på samma sätt i sökresultaten,
- innehålla tydlig information om ägarna,
- ange tydliga och objektiva kriterier som grund för jämförelserna,
- använda klarspråk och otvetydigt språk samt i tillämpliga fall använda de standardiserade begreppen i den slutliga förteckning som avses i direktivet (artikel 3.5),
- erbjuda korrekt och aktuell information samt ange tidpunkten för den senaste uppdateringen,
- innefatta ett brett urval av betalkontoerbjudanden som täcker en betydande del av marknaden och, när den presenterade informationen inte utgör en fullständig bild av marknaden, en tydlig angivelse av detta innan resultaten visas, och

- erbjuda effektiva rutiner för rapportering av felaktig avgiftsinformation.

De angivna kraven får anses följa även av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 52 f.) och den aktuella webbplatsen uppfyller dessa krav (se www.konsumenternas.se). På motsvarande sätt som i direktivet bör det dock komma till uttryck också i de bestämmelser som genomför de nu aktuella reglerna i direktivet. Det bör därför uttryckligen anges i förordningen att Finansinspektionens jämförelsewebbplats ska utformas i enlighet med det som anges i artikel 7.3 i betalkontodirektivet.

4.4 Byte av betalkonto

4.4.1 Gällande rätt

Bestämmelserna i 4 a kap. 6–8 §§ lagen om betaltjänster riktar skyldigheter mot alla betaltjänstleverantörer, inbegripet kreditinstitut, i fråga om byte av alla slag av betalkonton, inbegripet betalkonton med grundläggande funktioner.

En betaltjänstleverantör ska ha rutiner för en konsuments byte av betalkonto i samma valuta mellan betaltjänstleverantören och en annan betaltjänstleverantör i Sverige. Rutinerna ska säkerställa att ett sådant byte kan genomföras snabbt och utan onödiga olägenheter för konsumenten. Den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos (den mottagande betaltjänstleverantören) ska på begäran av konsumenten kontakta den betaltjänstleverantör som konsumenten har ett betalkonto hos (den överförande betaltjänstleverantören) och se till att bytet genomförs. Bytet ska vara genomfört inom den tidsram som anges i artikel 10 i betalkontodirektivet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter i fråga om t.ex. rutiner för byte av betalkonto (10 § 2). Sådana föreskrifter finns i förordningen (2010:1008) om betaltjänster (6 § 10) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer (4 kap.).

Enligt bestämmelserna ska rutinerna om byte av betalkonton innebära att åtminstone kraven i föreskrifterna ska vara uppfyllda (1 §). Kraven ska tillämpas från och med att den mottagande betaltjänstleverantören har öppnat det nya betalkonto som bytet ska ske till (2 §). Ett byte av betalkonto ska börja med att alla som är innehavare av betalkontot skriftligen ger den mottagande betaltjänstleverantören i uppdrag att genomföra bytet och lämnar instruktioner för hur uppdraget ska utföras. Den mottagande betaltjänstleverantören ska se till att det är möjligt för en konsument att lämna uppdraget och instruktionerna på svenska om betaltjänstleverantören och konsumenten inte kommer överens om något annat (3 §). Den mottagande betaltjänstleverantören ska se till att konsumenten har möjlighet att lämna instruktioner om vilka autogiromedgivanden, inkommande betalningar och stående överföringar knutna till det gamla betalkontot som ska knytas till det nya. Betaltjänstleverantören ska även se till att konsumenten kan lämna instruktioner om att eventuellt kvarstående saldo på betalkontot hos den överlämnande

betaltjänstleverantören ska överföras, och att betalkontot därefter ska avslutas (4 §). Den mottagande betaltjänstleverantören ska se till att konsumenten har möjlighet att bestämma vilket datum som bytet av betalkonto ska inledas (5 §). Den mottagande betaltjänstleverantören ska, om inget annat har avtalats mellan leverantörerna, skicka uppdraget och instruktionerna på svenska till den överlämnande betaltjänstleverantören, senast bankdagen efter det datum som bestäms (6 §). Den mottagande betaltjänstleverantören ska se till att de autogiromedgivanden och stående överföringar som anges i instruktionerna är knutna till det nya betalkontot senast tre bankdagar efter det datum som bestäms (7 §). Om konsumenten har gett den mottagande betaltjänstleverantören i uppdrag att avsluta betalkontot hos den överlämnande betaltjänstleverantören, eller att överföra ett kvarstående saldo, ska den mottagande betaltjänstleverantören informera den överlämnande betaltjänstleverantören om hur det kvarstående saldout ska överföras (8 §). Den mottagande betaltjänstleverantören ska inom tre bankdagar från det datum som bestäms, informera konsumenten om de uppgifter som krävs för att göra inbetalningar till betalkontot (9 §). Den överlämnande betaltjänstleverantören ska upphöra med stående överföringar och autogireringar inom tre bankdagar från det att leverantören har tagit emot konsumentens uppdrag om att upphöra med sådana. Om kvarstående medel på betalkontot hos den överlämnande betaltjänstleverantören ska överföras, eller om betalkontot ska avslutas, ska det kvarstående saldout överföras inom tre bankdagar från det att konsumentens uppdrag har mottagits. Den överlämnande betaltjänstleverantören ska avsluta betalkontot inom tre bankdagar från det att leverantören har tagit emot konsumentens uppdrag om avslut (10 §).

De bestämmelserna genomför i svensk rätt artiklarna 1.3 och 9–11 i betalkontodirektivet. Bestämmelserna i svensk rätt om rutiner vid byte av betalkonto avviker emellertid i fråga om utformning från reglerna i direktivet om hur byte av betalkonto ska gå till (artikel 10, se prop. 2016/17:129 s. 40–43).

Avgifter för byte av betalkonto ska – med vissa undantag – vara rimliga och motsvara faktiska kostnader (4 a kap. 7 § lagen om betaltjänster). Den bestämmelsen genomför i svensk rätt motsvarande regler i betalkontodirektivet (artikel 12).

4.4.2 Information

Promemorians förslag: Det ska i lagen om betaltjänster förtydligas att en betaltjänstleverantör ska informera konsumenten om rutinerna vid byte av betalkonto.

Promemorians bedömning: Det närmare innehållet i informationen och formerna för hur den ska lämnas bör regleras i föreskrifter som meddelas av Finansinspektionen.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Enligt betalkontodirektivet (artikel 14.1 första stycket) ska betaltjänstleverantörer ge konsumenterna tillgång till följande information om bytestjänsten:

- Den överförande respektive mottagande betaltjänstleverantörens roll under varje steg i bytesprocessen.

- Tidsplanen för att slutföra de olika stegen.
- Eventuella avgifter för bytet.
- All information som konsumenten kommer att uppmanas att lämna.
- Det förfarande för alternativ tvistlösning som avses i artikel 24 i direktivet.

Medlemsstaterna får kräva att betaltjänstleverantörer även ger tillgång till annan information, inbegripet i tillämpliga fall information som är nödvändig för att avgöra vilket insättningsgarantisystem inom unionen betaltjänstleverantören är ansluten till (artikel 14.1 andra stycket).

Informationen ska göras tillgänglig kostnadsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium i alla de av betaltjänstleverantörens lokaler som är tillgängliga för konsumenter och ska alltid finnas tillgänglig i elektronisk form på dess webbplats och ska på begäran lämnas till konsumenterna (artikel 14.2).

Det finns inte några uttryckliga bestämmelser om att konsumenter ska informeras om rutiner vid byte av betalkonto i svensk rätt. Med anledning av kommissionens ståndpunkt finns det dock skäl att, på motsvarande sätt som i direktivet, införa sådana bestämmelser i lagen om betaltjänster.

Rutinerna för byte av betalkonto regleras i Finansinspektionens föreskrifter. Det är därför lämpligt att även det närmare innehållet i den information som betaltjänstleverantörer ska lämna till konsumenter och formerna för hur den ska lämnas regleras i Finansinspektionens föreskrifter.

4.4.3 Avgifter

Promemorians förslag: Det ska i lagen om betaltjänster förtydligas att den betaltjänstleverantör som en konsument har ett betalkonto hos inte får ta ut någon avgift av konsumenten eller den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos för information om betalningstransaktioner vid byte av betalkonto.

Skälen för promemorians förslag: Enligt betalkontodirektivet ska medlemsstaterna se till att den överförande betaltjänstleverantören tillhandahåller information om vissa betalningstransaktioner – ”en förteckning över samtliga stående överföringar och tillgänglig information om autogireringsmedgivanden” och ”tillgänglig information om återkommande inkommande betalningar och autogireringar begärda av borgenärer som har utförts på konsumentens betalkonto under de föregående 13 månaderna” – till den mottagande betaltjänstleverantören eller konsumenten utan att ta ut avgifter för det (artiklarna 10.3 a och b, 10.4 a och 12.2). Det kravet får anses följa även av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 40–43). På motsvarande sätt som i direktivet bör det dock komma till uttryck också i lagen om betaltjänster.

Reglerna i betalkontodirektivet om förbud mot att ta ut avgifter är kopplade till reglerna om hur byte av betalkonto ska gå till i samma direktiv. Med hänsyn till att bestämmelserna om rutinerna för byte av betalkonto i lagen om betaltjänster i fråga om utformning avviker från motsvarande regler i direktivet, och av förenklingskäl, bör förbudet mot

att ta ut avgift vid byte av betalkonto i lagen ta sikte på information om betalningstransaktioner.

5 Ikraftträdande

Promemorians förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 15 mars 2019.

Ändringarna i lagen om värdepappersmarknaden ska upphöra att gälla vid utgången av 2021.

Skälen för promemorians förslag: Författningsändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 15 mars 2019.

Som behandlas i avsnitt 3.5 bör bemyndigandet i lagen om värdepappersmarknaden gälla till utgången av 2021. Det bör därefter upphöra att gälla.

Några särskilda övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

6 Förslagets konsekvenser

6.1 Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslagen har inga offentligfinansiella eller samhällsekonomiska effekter. Om förslagen inte genomförs kan det innebära negativa effekter för svenska företag när Förenade kungariket utträder ur EU, vilket beskrivs nedan.

6.2 Effekter för företagen och konsumenterna

Enligt Finansinspektionens uppskattning har ca 150 svenska företag för närvarande ingått derivatkontrakt med en motpart med säte i Förenade kungariket. Företagen är verksamma inom olika branscher och inkluderar bland annat icke-finansiella industriföretag, tjänstepensionsbolag och banker. Storleken på företagen varierar och de kan vara alltifrån mycket små, med färre än tio anställda, till mycket stora, med en personalstyrka på flera tusen. Även när det gäller årsomsättning är det stor skillnad på företagen. Regleringen kommer inte medföra ökade kostnader för de svenska företagen utan den innebär i stället en möjlighet att även efter Förenade kungarikets utträde ur EU genomföra förändringar utan att kostnaderna för att hantera risker och för finansiering ökar. Regleringen kommer därmed även lämna konkurrensförhållandena oförändrade. Skyddet för svenska investerare påverkas inte av regleringen eftersom det är fråga om ett begränsat undantag från tillståndsplikt för företag som, liksom i dag, står under tillsyn i Förenade kungariket.

Förslaget om att det i lagen om betaltjänster och förordningen om betaltjänster ska göras vissa förtydliganden av gällande svensk rätt har inga effekter för kreditinstitut, betaltjänstleverantörer eller konsumenter.

6.3 Effekter för myndigheter och domstolar

Förslagen medför inga merkostnader för myndigheter eller domstolar.

6.4 Alternativa lösningar

I fråga om finansiella tjänster som rör ingångna derivatkontrakt kan behovet av övergångsregler tillgodoses genom ett avtal mellan EU och Förenade kungariket. Det är dock osäkert om ett sådant avtal kommer att finnas på plats vid utträdet. De berörda kontrakten kan också flyttas från den brittiska motparten till en motpart inom EU innan utträdet. Sannolikt kommer en sådan flytt i flera fall inte vara möjlig att åstadkomma i tid. Det arbetet är administrativt betungande med hänsyn till antalet utestående kontrakt. Det är vidare oklart om berörda företag för det första känner till problemet och för det andra om de har de resurser som krävs för att hantera situationen i tid. Dessutom kommer en flytt potentiellt få andra konsekvenser, t.ex. redovisningsmässiga effekter. Effekterna är okända men sannolikt stora. Ett annat alternativ kan vara att de svenska företagen väljer att inte vidta några åtgärder alls före Förenade kungarikets utträde ur EU. Det innebär att de efter utträdet sannolikt endast kan låta kontrakten gå till förfall och att de inte kommer kunna modifiera dessa kontrakt under löptiden.

Med utgångspunkten att förslaget om att det i lagen om betaltjänster och förordningen om betaltjänster ska göras vissa förtydliganden av gällande svensk rätt som ska stå i överensstämmelse med betalkontodirektivet, finns inget utrymme för alternativa lösningar.

6.5 Speciella informationsinsatser

Förslagen medför inget behov av speciella informationsinsatser.

6.6 Överensstämmelse med unionsrätten

Förslaget om övergångsregler för investeringstjänster som tillhandahålls av företag i Förenade kungariket är i överensstämmelse med MiFID II och MiFIR.

Förslaget om att det i lagen om betaltjänster och förordningen om betaltjänster ska göras vissa förtydliganden av gällande svensk rätt är i överensstämmelse med betalkontodirektivet.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

4 kap. Utländska företags verksamhet i Sverige

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att företag som hör hemma utanför EES under en viss tid får driva värdepappersrörelse utan tillstånd.

I paragrafen, som är ny, finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att företag som hör hemma utanför EES under en viss tid får driva värdepappersrörelse utan tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 3.

Enligt bemyndigandet kan föreskrifter meddelas om att företag utanför EES under en viss tid får driva värdepappersrörelse i Sverige utan tillstånd av Finansinspektionen.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

4 a kap. Betalkonto

Skyldighet att tillhandahålla betalkonto med grundläggande funktioner

1 § Ett kreditinstitut får inte vägra en konsument som är lagligen bosatt inom EES att öppna ett betalkonto med sådana grundläggande funktioner enligt 2 § som institutet tillhandahåller andra konsumenterna.

Första stycket gäller inte om det skulle strida mot lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller om det finns särskilda skäl mot att tillhandahålla konsumenten ett betalkonto.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla betalkonto med grundläggande funktioner.

Paragrafen genomför delvis artiklarna 1 och 15–17 i betalkontodirektivet.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till lagen om bank- och finansieringsrörelse tas bort. Av definitionen i 1 kap. 4 § följer redan att med kreditinstitut avses detsamma som i 1 kap. 5 § 10 den lagen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till 2009 års lag ersätts av en hänvisning till 2017 års lag.

Grundläggande funktioner

2 § Med grundläggande funktioner avses

1. tjänster som krävs för att öppna, inneha och avsluta ett betalkonto,
2. tjänster som gör det möjligt att sätta in medel på ett betalkonto,
3. tjänster som gör det möjligt att inom EES över disk eller i uttagsautomater ta ut kontanter från ett betalkonto, och
4. utförande av följande betalningstransaktioner inom EES:

- a) autogirering,
- b) betalningar genom ett debetkort, inbegripet betalningar online, samt
- c) betalningar, inbegripet stående överföringar, vid terminaler, över disk och via kreditinstitutets onlinetjänster.

Ett kreditinstitut som tillhandahåller en konsument ett betalkonto med grundläggande funktioner får inte begränsa det antal gånger konsumenten får använda de tjänster som är knutna till betalkontot.

Paragrafen innehåller bestämmelser om grundläggande funktioner för ett betalkonto. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen genomför delvis artikel 17 i betalkontodirektivet.

Andra stycket, som är nytt, genomför artikel 17.4 i betalkontodirektivet och innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 29 f.).

Med termen tjänster avses tjänster och betalningstransaktioner som avses i första stycket 1–4.

Information om tjänster och avgifter

5 a § En betaltjänstleverantör ska i sin information till konsumenter använda de begrepp som har fastställts i den förteckning som avses i 5 c §.

Betaltjänstleverantören får använda namn på varumärken för att beteckna sina tjänster i informationen, om leverantören, i förekommande fall, tydligt anger motsvarande begrepp som används i förteckningen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om information till konsumenter. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen genomför delvis artikel 6 i betalkontodirektivet och innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 49–51).

Med termen begrepp avses ”de standardiserade begreppen” (se artikel 6.1 första meningen i betalkontodirektivet), inbegripet ”den standardiserade unionsterminologin” (se 4 a §).

Med termen information avses avtalsinformation, kommersiell information och information i marknadsföring till konsumenter (se artikel 6.1 i betalkontodirektivet).

5 b § När ett betalkonto erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst som en del av ett paket, ska betaltjänstleverantören informera konsumenten om huruvida det är möjligt att köpa de olika komponenterna separat och, i förekommande fall, förse konsumenten med uppgifter om kostnaderna och avgifterna för varje komponent.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om särskild information som ska lämnas när ett betalkonto erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst som en del i ett paket. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen genomför delvis artikel 8 i betalkontodirektivet och innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 49–51).

Bestämmelsen är utformad efter förebild av 9 kap. 16 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton

5 c § Finansinspektionen ska på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de mest representativa tjänsterna som är knutna till betalkonton i Sverige och vid behov uppdatera den. I förteckningen ska den terminologi som har fastställts i enlighet med artikel 3.4 i betalkontodirektivet inarbetas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vissa skyldigheter för Finansinspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen genomför artikel 3.5 i betalkontodirektivet och innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 49–51).

Den standardiserade unionsterminologin har fastställts i bilagan till kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/32 av den 28 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU vad gäller tekniska tillsynsstandarder för en standardiserad unionsterminologi för de mest representativa betalkontotjänsterna.

Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 7 § förordningen om betaltjänster.

Byte av betalkonto

6 § En betaltjänstleverantör ska ha rutiner för en konsuments byte av betalkonto i samma valuta mellan betaltjänstleverantören och en annan betaltjänstleverantör i Sverige. Rutinerna ska säkerställa att ett sådant byte kan genomföras snabbt och utan onödiga olägenheter för konsumenten. *Betaltjänstleverantören ska informera konsumenten om rutinerna.*

Den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos ska på begäran av konsumenten kontakta den betaltjänstleverantör som konsumenten har ett betalkonto hos och se till att bytet genomförs. Bytet ska vara genomfört inom den tidsram som anges i artikel 10 i betalkontodirektivet.

Om en konsument meddelar sin betaltjänstleverantör att han eller hon vill öppna ett betalkonto i ett annat land inom EES, ska betaltjänstleverantören bistå med viss information, överföring av medel och stängning av betalkontot. Detta ska ske inom den tidsram som anges i artikel 11 i betalkontodirektivet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om byte av betalkonto. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen genomför delvis artiklarna 1.3, 9–11 och 14 i betalkontodirektivet.

Ändringen i *första stycket* innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 40–43).

7 § Avgifter, utöver de som avses i 4 kap. 15 §, som en betaltjänstleverantör tar ut av en konsument i samband med byte av betalkonto, ska vara rimliga och i linje med betaltjänstleverantörens faktiska kostnader.

Vid byte av betalkonto får den betaltjänstleverantör som en konsument har ett betalkonto hos inte ta ut någon avgift av konsumenten eller den betaltjänstleverantör som konsumenten vill öppna ett betalkonto hos för information om betalningstransaktioner.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter vid byte av betalkonto. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen genomför delvis artiklarna 1.3 och 12 i betalkontodirektivet.

Andra stycket, som är nytt, innebär ett förtydligande av gällande svensk rätt (se prop. 2016/17:129 s. 40–43). Med betalningstransaktioner avses t.ex. stående överföringar och autogireringar (se artikel 10.3 i betalkontodirektivet).